

גיליון מס' 1 | אייר תשע"ח, מאי 2018

המכללה
האקדמית
לחינוך **קדי**

כשרות-קדי

מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה

דבר העורכת

המונח **"רשומון"** מציג נקודות מבט של אנשים שונים המתייחסים לאירוע מסויים. כסוגה ספרותית ה"רשומון" התפתח במהלך המאה העשרים בהשראת סרטו הידוע של הבימאי היפני אקירה קוראסוואה "רשומון" שיצא אל האקרנים בשנת 1950.

"רשומון-קיי" הנו עלון מקוון שמאפשר מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בבאר שבע. הוא מהווה 'במה' להצגת העשייה בהכשרת המורים ולשותפויות שנוצרות בין האקדמיה ל'שדה' החינוך. "קולות" שונים: של סטודנטים, סגלי הוראה במכללה, מפקחים, מנהלי בתי ספר ומורים רשויות מקומיות וכן הורים מהדהדים אודות העשייה החינוכית במרחב הדרום. העלון עוסק בהיבטים שונים בתהליכי ההכשרה להוראה במכללת קיי בהשפעותיה ובתרומתה למידה ולהוראה בגני הילדים ובבתי הספר.

הוא נותן מקום לחוויות ורשמים של סטודנטים מההתנסות בהוראה ואף מציג אתגרים ודילמות של השותפים להכשרה (מדפ"ים, מרצים, מורים מכשירים ומורים חונכים).

קהל היעד: סטודנטים, סגל המרצים והמדפ"ים, מורים, מפקחים, מנהלים, סגל ביה"ס, רשות מקומית והורים.

הגליון הראשון מוקדש להתנסויות סטודנטים ממספר תכניות הכשרה.

מהכתבים עולים הדים לחוויות ראשוניות ויוזמות חדשות שהובילו הסטודנטים בשדה החינוך.

ד"ר בתיה רייכמן
ראש לימודי הכשרה

דבר הנשיאה

שלושה מקורות של ידע חוברים יחד בתהליך ההכשרה להוראה: ידע אקדמי המיוצג על ידי המכללה, ידע פרקטי המיוצג על ידי בית הספר וידע הקשרי-תרבותי, המיוצג על ידי הקהילה. לכל אחד ממקורות הידע האלה יש נקודת מבט ייחודית וביחד הם יוצרים אחריות משותפת להכשרה איכותית להוראה. אין מקום ליצור הפרדה בין סוגי הידע האלה, ולכן, מתוך תפיסה כוללת של שותפות נוצר "רשומון קיי", המבקש להביא אל המרחב האקדמי של ההכשרה להוראה את מגוון הקולות משלושת מקורות הידע. זאת כי אנחנו מבקשים להכיר בידע ובמומחיות המוטמעים במרחבים השונים של הלמידה וההוראה.

אני מברכת על הקמת רשומון קיי ונרגשת לקראת יציאתו לאור של הגליון הראשון. מלוא הערכתי לד"ר בתיה רייכמן, ראש לימודי ההכשרה במכללת קיי, שנענתה לאתגר המלהיב של שותפות ומתן במה לדיאלוג מתמשך בין אקדמיה, פרקטיקה וקהילה.

תודה מיוחדת למי שנטלו חלק:

ד"ר טליה ברק מהחוג ללשון עברית על העריכה הלשונית. גב' נורית עבדו על תמונות נוף המכללה

רועי יעקב (סטודנט שנה ב') על כתיב הסטודנטים מתכנית ההכשרה לביה"ס העל יסודי.

ולגב' יפה שחר על העיצוב הגרפי.

פרופ' לאה קוזמינסקי

נשיאה
המכללה אקדמית לחינוך ע"ש קיי באר-שבע

הקשבה לקולם של ילדים

כתבו: **יעל כהן ורז עזרא**, שנה ג'
המדריכה הפדגוגית: גב' **סופי בן יאיר**

בהתנסות שלנו בגן בשנה השלישית התנסו בהקמת מוקד סוציו-דרמטי חדש. הציר המרכזי שהוביל אותנו לכל אורך תהליך החשיבה וההקמה של המוקד היה להקשיב לקולם של הילדים ולאפשר להם לבחור את נושא המוקד - יישום בשטח של המוטו "ללמוד מילדים על ילדים". לא הסתפקנו בכך שהילדים יעלו רעיונות למוקד ואנחנו נבצע, אלא הם היו שותפים לכל אורך התהליך. הילדים החליטו על הקמת ממלכה. למדנו יחד על מבני ארמונות וטירות, חומות ושערים, סמלי ממלכה ודגלים, צבעים מלכותיים, בעלי תפקידים בארמון ומחוצה לו וכדומה. כך העמקנו את הידע שלנו וגם את הידע של הילדים. הילדים השתתפו באופן פעיל בהקמת המוקד ובעיצובו - הם צבעו לבנים לחומה, עיצבו את סמל הממלכה, עיצבו מחדש את הממלכה. כשהעמקנו ברובד ו"יצאנו" משערי הארמון, הם העלו פתרונות ליציבות המבנה ולחיזוקו ואף סייעו בפועל בעבודת צוות מרשימה.

שיתוף הילדים לכל אורך התהליך מאפשר לנו כמובנים ללמוד רבות על עולמם של הילדים, על העדפותיהם ויכולתם, על התחומים המעניינים אותם וכן להעשיר את ידיעותיהם בתחומים נוספים מעבר לתוכנית השנתית המתוכננת. כמו כן הוא מאפשר לילדים להשתתף באופן פעיל בעיצוב סביבת הגן והפיכת אחד ממוקדי המשחק למשמעותי יותר עבורם הודות למעורבותם האישית.

המוקד בהקמתו הראשונה

המוקד לאחר שינויים, התאמות לילדים והוספת רבדים שונים המדמים משחק

מה בין התנסות בהוראה ודוכן מכירת כובעים?

כתבו: **שיראל אפל קדוש ומירב ברנדייס**, שנה ג'
המדריכה הפדגוגית: גב' **חגית פורת**

פינתנו החדשה בגן הייתה דוכן מכירת כובעים. הפינה הייתה מורכבת מדוכן שעליו הונחו כובעים, קופה, שטרות, מטבעות כסף, פנקסים, דפים, מחירו ומהשבון. מטרת הפינה היו עידוד אינטראקציות חברתיות ומשחק סוציו-דרמטי תוך שילוב מיומנות חשבונת של קנייה ומכירה ושימוש בכסף. כחלק מתוכנית הלימודים במתמטיקה נדרשים הילדים לזהות מטבעות של 1, 2, 5, 10, 20. כמו כן על הילדים לדעת להשתמש ב"כסף" לצורך קנייה ומכירה תוך שימוש במושגים, כגון מחיר, עולה יותר/פחות, זול, יקר, סה"כ, פריטה ועודף. לכן שיקול הדעת בבחירת הפינה היה קשור ברכישת מיומנויות אלה. בנוסף לכך, זיהנו צורך בהקמת פינה חדשה אשר תיצור עניין חדש בגן. כאשר חנכנו את הפינה פרטנו את תכולת האביזרים בפינה, אך לא הדגשנו איך "נכון" לשחק או כמה ילדים יכולים לשחק בפינה. תגובות הילדים להקמת הפינה היו מלאות התרגשות וצפייה להתחיל במשחק. תגובתם מלמדת אותנו על סקרנותם של הילדים, והיא הדגישה בפנינו את חשיבות החלפת הגירויים בסביבה החינוכית מדי פעם. הקמת פינה מתחלפת בגן מאפשרת את גיוון המשחק של הילדים. בעת המשחק הילדים משתמשים בתכנים המוכרים להם מסביבתם הקרובה ומחיי היומיום תוך כדי משא ומתן, שיח עמיתים ופתרון קונפליקטים. ראינו כי הילדים שיהקו בהנאה תוך כדי למידת עמיתים - הדבר בא לידי ביטוי באינטראקציות בין הילדים. ראינו כי הילדים נתנו משמעות משלהם למשחק בפינה וכי הם לא שיהקו "כמצופה". כלומר הם המציאו חוקים ופרשנות משלהם לפינה. למשל: ילד בוחר כובע ואומר מה המחיר שלו למוכר. המוכר נותן לו כסף מהקופה. הקונה חותם את שמו בפנקס ולוקח את הכסף והכובע. המוכר רושם במחשבון מחשב (הוא עשה

טרנספורמציה למחשבון). כאשר הקונה מחזיר את הכובע הוא מחזיר גם את הכסף שקיבל ואז המוכר קורע את הדף שעליו חתם הקונה בפנקס וכך מסתיימת מכירה.

הכנסת מכלול האביזרים אפשרה לילדים לשחק משחק חברתי עשיר סביב דוכן הכובעים תוך שימוש באביזרים שאנו סיפקנו, אך המשחק בו, החוקים והעלילה אותנטיים להם. משך זמן המשחק היה ארוך יותר, והשהות בסיטואציה בכל יום הייתה בעלת אופי שונה, עלילה שונה וחלוקת תפקידים שונה. במהלך השבוע הוספנו לפינה כובעים נוספים שימשיכו ליצור עניין, ואף ראינו יותר ילדים באים מביתם עם כובע על הראש. נוכחנו לראות אצל הילדים שימוש רב בדמיון ויכולת לנוע בין עולם המציאות לעולם המשחק במקביל (ההבנה שהמשחק הוא לא המציאות). המעבר נעשה באופן טבעי תוך ביטוי רגשות, תחושות וצרכים אשר מתאימים לדמויות שהם מגלמים במשחק. ראינו איך המשחק יוצר קונפליקטים שהם מנוף ללמידה חברתית ולצמיחה אישית ומעורר יצירתיות רבה בפתרון הבעיות בין הילדים תוך שיפורי השפה והשיחה. ראינו ילדים רותמים חברים למשחק באמצעות שימוש במילים "אנחנו צריכים" בשביל לשכנע חברים לשחק על פי רצונם. שמנו לב כי ילדים שונים משתתפים במשחק באופן שמעיד על האופי והטמפרמנט שלהם (אופן הקבלה הנתינה או הדחייה של הצעת משחק סביב האביזרים בפינה).

מועדון קריאה בפיג'מה

סטודנטיות מתכנית ההכשרה לביה"ס היסודי מספרות על פתיחת מועדון קריאה בפיג'מה בבית ספר "מולדת" בבאר שבע

כתבו: **אוראל פרץ, דניאל חכמון, יסכה נעמן, לי בן-איון, ליטל כהן, מרינה סרבריאנסקי, אי אדינגר, מיכל ביטון, נוי יעקב ונוי לוגסי**
המדריכות הפדגוגיות: **גב' ענת שאער** גב' **אסנת קליימן**

הכל החל כאשר החלטנו יחד עם מנהלת בית ספר "מולדת" בבאר שבע, רכזת שפה ומורות מאמנות של שנה ב' וג' לקחת לאחריותנו את "מצעד הספרים" הבית ספרי. תכסנו עצה, ישבנו על המדוכה והחלטנו שהסטודנטיות בשנה ב' וג' ישתפו פעולה יחדיו, כפי שאנחנו המדריכות משתפות פעולה והמחנכות יחדיו ובכך נשמש להם הדגמה לעבודת עמיתים.

יסכה סטודנטית שנה ב' מקשיבה לתלמיד ואמא בעת בירור משמעות השם וברקע ילדים והורים עובדים יחד.

שיתוף פעולה "משולש", המורה המאמנת חיה יחד עם הסטודנטיות מאי (שנה ג') ונוי (שנה ב') מציגות את ערב מועדון קריאה.

בהמשך, ערכנו היכרות מעמיקה בין שתי הקבוצות והסברנו את רעיונו של המפגש. הסטודנטיות נשלחו לחפש חומרים באופן כללי על סדנאות שיח לקריאת ספרים ולחשוב על מטרה של קריאה בצוותא. שיתפנו אחת את השנייה ברעיונות באמצעות תיקייה משותפת על "ענן".

במפגש השני שוחחנו והעלנו רעיונות למטרות הקריאה לשם הנאה. הגענו למסקנות מעניינות מתוך השיח: מפגש עם ספר מאפשר ליצור אמפתיה לדמות עד הזדהות ומאפשר לילד להכיר במציאות דומה לשלו ומתוך כך למצוא אפשרויות לפתרונות של דילמות; העשרה שפתית; איפשוור של שיח מכבד ורלוונטי; שימוש באופנויות השפה: הבעה בע"פ ובכתב, קריאה ושיח (האזנה ודיבור).

בחנו ספרים שונים ופתחנו את המפגשים בכל פעם בקריאת ספר ילדים או על קריאה למורים ("כמו רומן" מאת דניאל פנק) ומתוך כך יצרנו מעגל שיח כדי לאפשר את פיתוח הצוות והרעיונות.

אפשר לראות לכך עדויות בדבריה של מאי, סטודנטית שנה ג':

"ענין מועדון הקריאה שימח ונראה לי מאוד חשוב והכרחי החל מהרגע הראשון אליו נחשפתי משתי סיבות: האחת, לעקבות הפעילות לערכנו לשנה לעברה מספרים העיונית 22"ש סביב נשאלה הקריאה זו נבחרתי לעלות שהתלמידים מבתי ספר שונים נהנו מאוד מן הפעילות וכי היה כי משמעות הספר קיבלה תפנית בחייהם. השנייה, בעידן של ימנו לעיתים נעזמת הקריאה, החזקת ספר קריאה, היכרות עם סופרים שונים ולכן הנשאלה הנה היה חשוב לי באופן אישי כגורם משפיע בנשאי".

נוי סטודנטית שנה ג' בשיח עירני עם הורה ותלמידה בכיתה ב'

בחלק השני של התכנון, חיפשנו ספרים המתאימים לערב הורים-ילדים, ולכן בחרנו בספרים הנגישים מבחינות רבות, את הספר "רחוב לי שם" של שלומית כהן אסיף לילדי כיתה א', והספר "שפן" מאת גלעד סופר, לילדי כיתה ב'. שתי הקבוצות ישבו בכל פעם בהרכבים שונים, מפאת שעות ההתנסות השונות ויצרו רעיונות שונים לעבודה סביב הספר. בשלב הבא הובאו הרעיונות בפני מחנכות הכיתות והן הוסיפו, שינו ונתנו "אור ירוק" למהלך.

ילדי הוריי כיתה א' בשיא ההכנות למובייל משפחתי מפואר במשותף.

הסטודנטיות כתבו ועיצבו את ההזמנות לערב לכל אחת מן השכבות, קבעו את מהלך הסדנה ושיתפו ביניהן את הרעיונות לפעילות והתכנונו יחד לערב המורכב.

כמדריכות צפינו מן הצד בהכנות של הבנות להוראה המשותפת תוך לימוד. חלק מהן התכוננו יחד לסדנה ושיחזרו אותה ביניהן; חלק מהן קבעו את החלקים בהם הן ידברו לפי תור; חלק מהן נתנו את הבמה לבנות שנה ב' ושנה ג' שימשו כעוזרות ותומכות; שני זוגות החליטו לאחר שיח, על דרך העבודה המשותפת למון ההתחלה ועד הסוף באופן שווה.

אפשר לקרוא על כך במשוב של ליטל ומרינה סטודנטיות להוראה שנה ב' וג' בהתאמה:

"כשהתכנסנו לראשונה ושמתנו על הפרויקט קצת נהלתנו ולא ראינו איך נובל לשתף פעולה ביחד כיוון שאיננו לא למדנו ביחד והששנו שלא נמצא את הזמן לבנות את היצירה כמו שצריך. לאחר כמה פגישות עם המדריכות החלטנו התפוגגו, והתחלנו לעבוד ביחד על הפרויקט שלנו. המדריכות היו איתנו לאורך כל הדרך, ולכל השאלות והתיבות הן היו שם בשביל לעזור ולתת מענה ופתרון יעיל שיטור לנו לבנות פעילות אודו ואיכותית לתלמידים ולהורים. הפעילות נבנו לאט ונתן כדי חשיבה מעמיקה של כל הצדדים, מדריכות פדגוגיות, סטודנטיות שנה ב' וזי מורות מחנכות והצוות החינוכי של בית הספר. חלוקת התפקידים הייתה אודו וזחרה וזה תרם לשיעור הפעולה לזרז עצמאי".

במשוב הסופי על הערב, העידו הסטודנטיות, שההחלטות היו מקובלות על כולן ומותאמות לאישיות שלהן, כפי שהעידה על כך

מאי, סטודנטית שנה ג', בשיתוף עם נוי משנה ב':

"נוסף לכך, אציין שהעבודה בשיתוף הפעולה עם הסטודנטיות משנה ז' הייתה אובה, הרגשתי שאני אהפיק את התוצרים שהתעוררו עם המפגש של הורים התלמידים והיות נענה לעצרה בכל שתקש.

אוסף כי שמחתי לראות את ההשתתפות הזוהרה מצידה ואת הרצון להצליח בצורה האובה ביותר."

שיתוף בהכנת מובייל (מרצדת) משפחתי של הורים וילדים סביב ספר קריאה בכיתה א' הנחיתה תוך כדי הדרכה. המדריכה והמורה אורלי, מנחה את מרינה, סטודנטית שנה ג' בכיתה א'

הנחיה תוך כדי הדרכה. המדריכה והמורה אורלי, מנחה את מרינה, סטודנטית שנה ג' בכיתה א'

עם הגעתו של ערב "מועדון הקריאה" לילדי שכבות א-ב בבית הספר, הוזמנו ההורים והילדים. התכונה היתה רבה. כולם הגיעו נרגשים בערב קריר במיוחד, אך בנוכחות כמעט מלאה. הילדים וההורים הוזמנו לשבת סביב קבוצות בכיתת האם. הערב החל בהצגת הסטודנטיות ומהות המפגש על ידי המורות המחנכות והסטודנטיות עצמן. לאחר מכן הסטודנטיות נטלו על עצמן את המושכות. הפעילות נסובה להתבוננות מעמיקה בכריכה ובשם הספר, קריאה חלקית של הספר ועצירה במקום לשם דיון. סביב כל ספר נערך דיון על מהות הרעיון הגלום בספר. הדיון נערך כך, שההורים והילדים שותפים לו ובהמשך ילד והורה שוחחו ביניהם במשמעויות השם האישי של הילדים. בחלק הבא עבדו הילדים עם ההורים, על יצירה אישית משותפת בעקבות הספר והשם האישי. שכבה א' יצרה מובייל סביב חברי המשפחה ושמותיהם וקבוצה אחרת יצרה תמונה משולבת כתיבה לכל אחד מהילדים.

הנה תיעוד של אמו של איתי תלמיד בכיתה ב':

"בכיתה של בני היתה פעילות מועדון קוראים. את הפעילות העבירה סטודנטית בשם דניאל יסלצ'ין כי היה מאוד מעניין, הילדים הקשיבו לסיפור "שפן", היתה התעניינות והשתתפות רבה מצד התלמידים.. התלמידים הבינו את המסר האובע וסיפור וזעקנות כך הכינו תוצר בנושא השם שלהם והציגו לפני הכיתה גם ההורים וגם התלמידים אמרו דברים חדשים על משמעויות השם שלהם"

תלמידי כיתה ב' מציגים את יצירותיהם למול ההורים, המורה יהודית והסטודנטיות לי ודניאל

מנקודת המבט של הסטודנטיות ליטל שנה ב' ומרינה שנה ג':

"כשהגיע הערב צלמנו נרא חששנו והיינו לחוצות, זה ערב ראשון שלנו בן אנו מנחות את הערב והמנה בלילה שלנו. מאל ההורים והתלמידים יחד. הודות לכך שהפעילות הייתה מאורגנת ומתואמת לקהל היעד, הצלחנו ליצור ערב מהנה שתרם לנו באופן אישי, יציאנו עם ביטחון וידע שלא היה לנו לפני זה. העמידה מאל קהל ההורים והתלמידים יחד. בדיוק אנו חושבות שיש הייתה פעילות מאורגנת ומתואמת שיצא לנו לקחת חלק בפעילות זו יחדיו."

ומאי מוסיפה:

"יחד עם זאת ה"טיפים" והסיוע מהמדריכה הפדגוגית היו ראויים להערכה כשותפות לבניית הפעילות ולחלוקת התפקידים" (בין הסטודנטיות, המורות והמדריכות). "לסיכום, נהנית מן הפעילות והחזרה לכיתה א' הייתה נעימה. תודה על ההזדמנות." בסופו של הערב, הילדים הציגו בפני הקהל את היצירות שלהם בקבוצות קטנות וחולקו להם ספרי הקריאה במתנה. חלק מן הרשמים על הערב ועל הכנתו הבאנו כאן מפי **אמא של הילה מכיתה ב' שהפליאה לסכם תיעוד המהלך:** "...אני רוצה לשתף בחוויות שלי מהפעילות של מועדון הקריאה. בהתחלה לא הבנתי במה מדובר

בדיוק כשזמנו למפגש, בדרך-כלל פעילות כזו נעשית בגן. כשנכנסו לכיתה הסטודנטיות המקסימות קיבלו את פנינו בברכה ומאוד אהבתי לראות ולשמוע שהן מכירות את הילדים בשמם וזה כבר הרגיש לי נעים. הן החלו להסביר את מהות הפעילות... הן היו נעימות, רגועות ומקצועיות... אחת ישבה ליד המחשב, והשנייה הקריאה את הסיפור. היא יצרה קשר עם הילדים וההורים במטרה לשאול לדעתם. הן סיקרנו את הילדים... שתיהן יצרו קשר עם הילדים וההורים שתיהן ניהלו את הפעילות במידה שווה היה ביניהן שיתוף פעולה, שגרם גם לנו ההורים לשתף פעולה ולהנות מהפעילות. הן הצליחו לעורר עניין בתלמידים וגם בהורים. כשהחל החלק השני של היצירה, החל שיח מאוד מעניין בין ההורים לילדים על משמעות השמות של ההורים והילדים בין לבין הסטודנטיות הסתובבו בין הילדים וההורים, הביעו התעניינות, הקשיבו לסיפורים ועזרו. כשסיימו עם היצירות הן ריכזו את תשומת הלב של כולם, ילד שרצה לעמוד מול כולם ולהראות את התמונה שלו ולספר בקול רם על שמו הוזמן... זה היה מקסים לתת במה לרגע יפה כזה, תוך כדי שהן מסכמות, מסבירות, מעודדות ומחמיאות בסך הכל הפעילות התנהלה באופן מקצועי, יסודי, ברור ונעים וכולם הבינו הכל. שיתפנו פעולה והן יצרו עניין...תודה להן על הוספת ערך נוסף למסגרת הלימודית" ולנו לא נותר אלא להוסיף ולהמשיך לחבב על תלמידינו את הקריאה. נסיים בציטוט מתוך דבריו של הסופר לואיס קרול, שכתב את "עליסה בארץ הפלאות": "אנו קוראים כדי לדעת שאיננו לבד."

מורות מאמנות בכיתות א-ב, סטודנטיות שנה ב' וג' ומדריכות פדגוגיות כולן בכפיפה אחת לאחר ערב קריאה משותף.

"אל הים" - סדנה על חוף הים

כתבו: **אנואר אבו אלקיען, אקראם אבו אלקיען, סמאח אלעטאונה, מנאל אלהואשלה**
מדריכה פדגוגית: **ד"ר אמל אבו סעד**

בחודש ינואר השנה התקיימה סדנה מקצועית על חוף הים באשקלון במטרה לגבש תפיסה מקצועית של 'עבודת צוות בגן הילדים'. לסטודנטיות ניתנה הזדמנות ליצור מיצגים מחומרים הפזורים על החוף: צדפים, אבנים, צמחים, חול רטוב, פסולת ולקיים דיון מעמיק המשלב יצירה, הנאה ומודעות בנושא. הקבוצה התחלקה לארבע קבוצות, וכל קבוצה פעלה במרחב נפרד ומרוחק מהאחרת וקיימה דיון תוך הכנת המיצג מהחומרים שכל אחת מצאה על החוף. כשנפגשנו בסבב העבודות לאחר שכל קבוצה סיימה את יצירתה, היה מרגש לשמוע מקבוצת הסטודנטיות על החוויות ועל התהליכים המיוחדים שהתרחשו בה, תהליכים שקרו לא רק בזכות הכוונה והמעמד המיוחדים אלא גם בזכות המגע עם המרחב הטבעי - הים הכחול, החול והצדפים.

הייתה סדנה מיוחדת - למידה דרך פעילויות. למידה חדשה על החוף במזג אוויר נעים מעודדת ללמוד בהנאה וברוגע. אנחנו בשנה ג' ועד עכשיו לא למדנו בדרך מהנה כזאת, אלא רק בסדנאות, בלחץ... הסדנה הייתה מאורגנת מצוין וגם המדריכה שלנו בסדנה דיתי הייתה מצוינת. הסידור בכל הסדנה היה מותאם לנו ולמדריכות והייתה בו חשיבה רבה על איך הסדנה תלמד אותנו דברים חדשים בהנאה ואיך אנחנו יכולות ללמוד וללמד דרך פעילויות. בכל קבוצה - כולן הקשיבו והשתתפו. דיתי הייתה המדריכה שלנו ליום אחד, רק לכמה שעות, אבל הכרנו מדריכה שבאמת יודעת איך למשוך את תשומת הלב של התלמידות ואיך לגרום להן ללמוד בהנאה. בהתחלה חששנו כי לא אנחנו בחרנו אותה, אלא המדריכות שלנו, אבל מייד הרגשנו שהיא חלק מהקבוצה. אנחנו רוצות להודות לכל המדריכות על התכנון ועל הסדנה המהנה שגרמה לנו. ללמוד בכיף במזג אוויר מדהים. הסדנה הזאת תישאר בזיכרון של כל אחת מאיתנו, למידה שבה היה שיתוף פעולה בינינו ובין המדריכות, למידה שפעם ראשונה לא חששנו מרצף של שעות למידה משעממת כמו בלמידה בכיתה סגורה וישיבה ליד השולחן. בסדנה על החוף כל אחת ישבה איך שנוח לה, הקשיבה ושיתפה פעולה.

אנחנו כמורות לעתיד למדנו מהסדנה הזאת איך ללמד גם מחוץ לכיתה, איך להתאים ללמד דרך פעילות מהנה, איך איך לתת לכל אחד בקבוצה להשתתף בפעילות ואיך לעודד קשר הדדי. אנחנו רוצות לסיים בכמה מילים למדריכות הפדגוגיות ולדיתי. תודה על הסדנה המדהימה המלאה בכיף, אבל גם בתוכן לימודי. הסדנה הייתה מתוכננת בצורה מעולה והיא התאימה למקום ולמזג אוויר. סדנה על החוף היא סדנה מיוחדת שבאמת מאפשרת ללמוד בכיף. אנחנו מקוות להיות שיהיו עוד סדנאות כאלו בכל שנה, מלאות בפעילויות משמעותיות אבל גם מהנות.

חוויות מההתנסות בשנה ב'

כתבו: ג'האד אלגלבאן וגב' מרים אלחמאמה
מדריכה פדגוגית: מרים אלחמאמה

ג'האד אלגלבאן
סטודנטית גיל רך שנה ב' :
"כאלף חושבים שלהיות אורה זה הדבר הקל ביותר
- רק צריך לעמוד מול כיתה ולדבר! אבל בפועל
אזעתי להיות אורה היא העבודה הכי קשה שיש."

שנה חדשה והתחלה חדשה, סטודנטיות, גננות וגנים - הכול השתנה משנה קודמת. גם מיקום ההתנסות השתנה - השנה בפעם הראשונה נשלחו הסטודנטיות להתנסות ביישוב - ערערה שבנגב.

תחושת סקרנות ואחריות גדולה התעוררה בי כשהבנתי שאני במקום התנסות חדש. שאלתי את עצמי המון שאלות: איך יהיה? מה יהיה? הרגשתי אחריות גדולה משום שאני המדריכה הפדגוגית הראשונה ממכללת קיי שמלווה את הסטודנטיות שלה בהתנסות בגנים במקום זה. דאגתי והקפדתי רבות כדי שנצליח כמו שהצלחנו במקומות אחרים.

לא שכחתי גם שסטודנטיות אלו בשנה ב, והן יוצאות בפעם הראשונה לשטח להתנסות בגנים, ולכן פעלנו מתחילת הסמסטר לשמור על האיזון שבין הלמידה לבין החוויה.

בחרנו את הנושא 'אורניות בגיל הרך' כנושא שילווה אותנו במשך כל הסמסטר וההתנסות בגנים. עבדנו רבות על מרכיבים ערכיים ועל סיפורים ופעילויות. כמובן, המשכנו את העשייה בנושא גם בשבוע העבודה המעשית המרוכז.

רצינו שבשבוע העבודה המעשית המרוכז יהיה השיא של הסמסטר והשבוע המיוחד ביותר בו, ולכן כל גן בחר לעבוד על סיפור מסוים במשך השבוע, להמחיש ולבנות פינה. החלטנו גם להזמין את האימהות של הילדים ליום 'פעילות הורים וילדים בגן', יום שהפך ליום יום שיא בשבוע, בו יצרו אימהות עם ילדיהן יצירות יפות והודרכו על חשיבות הספר לילד.

שמחנו מאוד שאימהות רבות הגיעו לכל גן, ואף נהנו נהנו. גם שמחנו שהמפקחת סמירה אלדבור, מפקחת הגנים ביישוב ערערה נענתה להזמנה ששלחנו לה וזכירה אותנו בנוכחותה ביום שיא זה.

מרים אלחמאמה - מדריכה פדגוגית:

אומנם תם סמסטר א אך עבודתנו לא נשלמה - לפנינו עוד סמסטר ב', ובו נמשיך בתהליך הלמידה ונשאף גם בו להצלחה.

ג'האד אלגלבאן
סטודנטית גיל רך שנה ב' :

הרצוננו להודות אלו ממלכת קיי שצדדו לנו, שנענו לנו להתפתח יותר ויותר. תודה מיוחדת למדריכה המקסימה מרים אלחמאמה שהדרכה שלה תלווה אותנו כל השנים."

ג'האד אלגלבאן סטודנטית גיל רך שנה ב' :
חשבנו שבגננת רק תגיע לגן ותשמור על ילדים ותקבל אחריות על כמה דברים בגן! אבל אחרי ההתנסות במשך הסמסטר ובשבוע העבודה המעשית המרוכז ראינו וחשנו שחובה על כל גננת להכין תוכניות לכל האירועים והנושאים - לכל היום, ואפילו לכל שבוע, לחודש, לשנה.

למדנו מההתנסות במיוחד איך להיות גננת שהיא כמו אם שנייה וחברה טובה לילדים בגן, איך להקשיב להם, לנסות לממש את רצונותיהם ובקשותיהם ועוד.

ההתנסות תורמת לניסיון ובה לומדים הרבה. לדעתנו, הלמידה בשטח ובעבודה המעשית בגנים היא חשובה מאוד ומשלימה את התיאוריות ובלמידה בכיתה.

היה לנו שבוע התנסות מרוכז שעסק בתחום 'אורניות בגיל הרך' - נושא שעבדנו עליו במשך כל הסמסטר, בחרנו את הספר 'מטריית הגדולה של אבא'. הסיפור מדבר על המאפיינים של עונת החורף, ובתוך כך הילדים למדו איך אנחנו שומרים על עצמינו מפני הקור וגם ערכים חברתיים.

החלטנו יחד עם המדריכה הפדגוגית שלנו והגננת המאמנת להזמין הורים להשתתף ביום השיא שהתקיים בשבוע העבודה המעשית המרוכז כדי שיראו את היצירות של ילדיהם וגם ייצרו איתם יחד וגם כדי להסביר להם על החשיבות של קריאת ספרים לילדים.

מעברים בהכשרה להוראה

תוכנית ההכשרה לבית הספר העל-יסודי בהתמחות לשון וספרות, שנה ב'
כתב: רועי יעקב

בשנה שעברה, התחלתי את לימודי במכללה לשון וספרות לבית הספר העל-יסודי - זוהי הבחירה

בשנה א' למדתי קורסים רבים השקעתי בלימודים וקיבלתי ציונים גבוהים

בשנה א' רכשתי כלים להוראה העשרתי ידיעותי ואותם העברתי לתלמידי

בשנה א' הוצעה לי משרה כבר באמצע השנה הודות להשקעה הרבה שנשאה פרייה

חלפה עברה שנה ואני בשנה ב' בהכשרה

בשנה ב' נטול חששות עם ידע רב וניסיון - הגעתי מלא ביטחון. התמודדות עם שאלות של תלמידים, עם בעיות בניהול כיתה הפכו לחלק מהשגרה ההתנסות הפכה לחוויה מהנה. גם השנה, במקביל ללימודים ממשיך אני את עמלי - הוראת תלמידים עושה זאת אני באהבה רבה היות שחינוך דור העתיד - זו המטרה

ה"פרידה" מבת הזוג בהתנסות

תוכנית ההכשרה לבית הספר העל-יסודי בהתמחות לשון ומקרא, שנה ג'
כתבה: יובל גולאב-זאדה

שמי יובל ואני סטודנטית שנה ג'. אני מתארת את הבדל המשמעותי במעבר בין שנה ב' לבין שנה ג' בהתנסות.

בשנה ב' - , - עבדנו כצמד: הגינו רעיונות לשיעורים ובנינו מערכים יחד, וכמוכן למדנו יחד בכיתות. כמו כל דבר בחיים, אני רואה הן יתרונות, הן חסרונות בהליך ההוראה בזוגות:

היתרונות:

1. העבודה מתחלקת שווה בשווה. העובדה שיש לצדך שותף, מקלה מאוד בבניית המערכים, במחשבה על איך להעביר את השיעור, כל אחד יכול להציע רעיונות לשיעור מוצלח ולהביא את עולמו לתוך השיעור.

2. "ההצלה" - כאשר סטודנטית "נתקעת" במהלך השיעור יש סטודנטית אחרת שתסייע לך.

3. הגיוון בהוראה - עצם העובדה שיש שני סטודנטים בכיתה, התלמידים מביעים עניין וסקרנות, זה משום שזה דבר שהוא שונה עבורם משיעור פרונטלי רגיל מול מורה אחת מבית הספר. אנחנו מביאים לשיעור דברים יצירתיים שיעורו קשב, עורכים פעילויות, חוברים לעולמם האישי של הילדים.

החסרונות:

1. לא תמיד יש תיאום בין הצדדים.
2. פיתוח תלות בבת הזוג להוראה.

לעומת זאת בשנה ג' כל סטודנט מלמד לבד, וכל אחד הוא מורה בפני עצמו. השנה קיבלתי את תפקיד המורה באופן מוצהר. אין חלוקת תפקידים עם סטודנט נוסף. אני חשה כי ההוראה בכיתה לבדי, העצימה את תחושת האחריות שיש לי, ניתקה אותי מהתלות, וחישלה אצלי את תחושת ההצלחה בהיבטים לניהול כיתה ולהתמודדות עם בני הנוער."

מְצַפֵּיה לְצִפֵּיה

תוכנית ההכשרה לבית הספר העל-יסודי בהתמחות מקרא וספרות, שנה ב':
כתבה: כליל בן ציון

בשנה זו (שנה ב' בהכשרה) אני מתנסה בהוראה בפועל במקצועות: מקרא וספרות בבתי הספר העל-יסודיים. בתחילת ההתנסות צפיתי במורות, למדתי כיצד לנהוג עם התלמידים, למדתי את האווירה בכיתה ורק לאחר מכן נכנסתי להורות באותן הכיתות, וכך, ידעתי כיצד מומלץ לנהוג עם התלמידים בשיעורים.

במהלך השנה עליו להגיש מערכי שיעור, ולהעביר שיעורים פעמיים בשבוע הן במקרא, הן בספרות.

במהלך ההתנסות בכיתות אני מתמודדת עם בעיות משמעת בכיתה, עם ניהול כיתה, מתנסה בכתיבת מערכים יצירתיים המבוססים על למידה משמעותית, וזאת בהתבסס על חומרים תיאורטיים שלמדתי בשנה א.

אני לומדת רבות גם מתוך צפייה בסטודנטים אחרים ובצפייה במורות המאמנות בבתי הספר.

אני נהנית מאוד מההתנסויות, וצוברת ניסיון רב דרך חוויות שונות ומלמדות. תוך כדי ההתנסות אני מכירה את התלמידים ויוצרת קשרים אישיים עימם, קשרים המבוססים על כבוד הדדי, בזכות זאת, הלמידה הפכה מהנה ומיטבית עבור כולם.

הסטודנטים הביעו שביעות רצון מההתנסות החלוצית הראשונה עם האוכלוסייה המיוחדת לצד קשיים. להלן דוגמאות מדבריהם:

קהילה לומדת ויוזמת בחינוך המיוחד בבתי ספר בחברה הבדואית בנגב

כתבו: **שירן אבו עג'אג', אשואג אבו עג'אג', אימאן אלקורעאן, לינא אבו עג'אג', ד"ר אברהים אסמעיל אבו עג'אג'**
מדריך פדגוגי: **ד"ר אברהים אסמעיל אבו עג'אג'**

בשנים האחרונות עלה בשיח האקדמי בתוכנית להכשרת מורים במסלול היסודי נושא תפיסתו של תהליך הכשרת פרחי ההוראה בחינוך המיוחד. לאחר דיונים רבים על תהליך הכשרת פרחי ההוראה בהתמחות בחינוך מיוחד בחברה הבדואית יצאה לדרכה בשנה שעברה (תשע"ז) תוכנית רביגלית להכשרת פרחי ההוראה בהתמחות בחינוך מיוחד כך שפרחי ההוראה בהתמחות זו יוכשרו לא רק למסגרות חינוך מיוחד בחינוך הרגיל, אלא לכל מסגרות החינוך המיוחד מגיל 21-6. שינויים אלו בתוכנית תועילו הן לבוגרי המכללה בהתמחות בחינוך מיוחד – למסוגלות האישית והעצמית שלהם – והן לקידום תחום החינוך המיוחד בבתי הספר בחברה הבדואית בנגב.

קהילת פרחי ההוראה בתוכנית מונה 40 סטודנטים וסטודנטיות ערבים בדואים בשנה ב' המתנסים השנה בפעם הראשונה בהתנסות מעשית בארבעה בתי ספר לחינוך מיוחד ביישובים הבדואים (ערערה בנגב, חורה, רהט ומולדה). התנסות זו היא קפיצת מדרגה בתהליך הכשרת פרחי ההוראה במכללה. מטרת העבודה והתנסות של הסטודנטים הללו בבתי ספר לחינוך מיוחד בחברה הבדואית היא להיחשף לשינויים המתרחשים בחינוך המיוחד בחברה הבדואית בראי הזמן תוך עיון בפרספקטיבה מקומית. הסטודנטים יחשפו בה לנושאים מרכזיים ולמושגי מפתח, על בסיס ממצאי העבודה המעשית תוך כדי דיונים בסדנה המקצועית במכללה. בתחילת דרכם הביעו הסטודנטים בהתנסות המעשית חששות וחילוקי דעות לגבי הצעדים הראשונים שלהם בעבודה המעשית. הם בדקו בדיקה ממוקדת של יתרונות וסכנות צפויות בעבודה המעשית המבוססת על דעות קדומות. אך עם הזמן התחלפו החששות לחוויות והסטודנטים הפכו לחלק מקהילה לומדת ויוזמת בבתי הספר.

שירן אבו עג'אג', סטודנטית בשנה ב':

"העבודה המעשית בעיניי היא הכי חשובה מבחינתי בתהליך ההוראה שאני עוברת, במיוחד כי אני מתנסה בבית ספר לחינוך מיוחד עם אוכלוסייה מיוחדת. אני רואה בזה פריצת דרך, פריצת גבולות ועשייה בקהילה הלומדת. זה מעניין מאוד – כל פעם מחדש אתה מגלה עולם חדש מלא בהרבה אנרגיה אצל התלמידים ההלו".

אימאן אלקורעאן, סטודנט שנה ב':

"העבודה המעשית הייתה בשבילי מעניינת. נכון שלהגיע לבית הספר זה סיפור אחר לגמרי, אבל ברגע שנכנסים לבית הספר הכול נשאר מאחור. שבוע העבודה המעשית היה מדהים למרות הקושי הראשוני בהעברת חומר הלימוד לאוכלוסייה מיוחדת, אבל אחרי השיעור השני כבר התחיל להיות קל יותר. ההתנסות אפשרה לי להכיר מקרוב את עולם הילדים בעלי מוגבלויות".

לינא אבו עג'אג', סטודנטית שנה ב':

"ההתנסות במסגרת החינוך המיוחד נתנה לי ללמוד יותר על הילדים בעלי צרכים מיוחדים ועל בתי ספר בחינוך המיוחד ועל אופי העבודה. ההתנסות בחינוך המיוחד נתנה לי כלים באופן אישי להמשך דרכי בסמסטר הבא ותרמה להתפתחותי האישית והמקצועית".

אשואג אבו עג'אג', סטודנטית שנה ב':

"הניסיון האישי בהתנסות עם תלמידים בעלי מוגבלויות היה נפלא, נתן לי אפשרות להעריך את עצמי, לפתח את המסוגלות העצמית ולפתח אופקים חדשים ויצירתיות. היה לי עונג גדול לחוות חוויה שתמיד רק שמעתי עליה וללמוד יותר על אוכלוסיית ילדים בעלי צרכים מיוחדים".

פרפרים של נוסטלגיה | זר ג'יבלי

ערפילי הבוקר התפוגגו לתומם. בעוד מספר דקות יכריז השעון המעורר על השעה שש. היא לוקחת נשימה עמוקה לאחר ליל התלבטויות וקמה ממיטתה. במקלחת המים הזורמים על גופה מנקים את העייפות של ליל שימורים ארוך ולוקחים איתם את הדאגות והתהיות, ממלאים את גופה במרץ וטיפות עידוד.

החולצה והמכנסיים החדשים עוברים שוב מבחן פתע, לוודא שהנם מתאימים למאורע החשוב. נעלי העקב נחות בפנית החדר, מחכות לרגלי הילדה הרוסייה של פעם, שיכנסו בתוכם ויהפכו אותה, כמו סינדרלה, למורה של היום.

היא מתאפרת בקפידה להסוות את חוסר השינה ואת הצלקות העמוקות שהותירה בה תקופת הלימודים שלה.

מבט חטוף בשעון מראה כי השעה 06.30 ויש לה בדיוק רבע שעה לעצמה לפני תחילת המולת היום. היא מכינה קפה שחור, מדליקה סגריה, ויוצאת למרפסת. צוללת כהרגלה מדי בוקר לזיכרונותיה מחיים אחרים, כאילו רואה היא סרט שבו היא השחקנית הראשית, אך אינה מכירה אותה....

השמש בבוקר העירה אותי משנתי, והלב התמלא פרפרים- היום הראשון בבית הספר הגיע. סוף סוף אוכל להשתמש בתיק האדום שאימא קנתה לי עוד במוסקבה ללימודים.

התלבשתי הכי יפה בעולם- בשמלה עם מלמלות ודרשתי שאימא תעשה לי צמה עם סרט כמו ששם, ברוסיה הילדים הולכים לבית הספר.

כל הזמן בבית דיברנו על היום שבו אתחיל ללמוד כבר בבית הספר, ולמרות שכבר ידעתי קרוא וכתוב ברוסית מגיל שלוש ההתרגשות בבית לקראת ההתחלה החדשה היתה גדולה.

כשהגענו לבית הספר השכונתי כבר חשתי אי נוחות מטפסת לי בגרון, הייתי הילדה היחידה שלבשה שמלה עם מלמלות, וכולן לבשו ג'ינס וטישרט. גם סנדלים וגרביים הייתה תמונה שהנה ייחודית רק לי בנוף של בית הספר השכונתי.

המבנה היה מכוער, בלי וילונות, בלי תמונות, ורק מבני בטון ענקיים שגדרו והפרידו בין תלמידי הכיתות השונות. לא היו פרחים ולא טקסים (הרי שנת הלימודים התחילה כבר לפני חודשיים). את פנינו קיבלה מורה בשם פנינה, היא ידעה כמה משפטים ברוסית קלוקלת והרגשנו קצת פחות אבודים.

אמא נשקה לי על הלחי עם דמעות בעיניים של התרגשות טהורה, היא הפקידה אותי בידי פנינה והלכה הביתה. סוכם שאת הדרך הביתה אני מכירה היטב ואחזור בכוחות עצמי.

פנינה הכניסה אותי לכיתה א, היו שם שולחנות מוזרים- ישרים בלי שיפוע ומגירה לתלמיד, לא כמו בבית הספר שבו ביקרתי בעיר הולדתי, כל התלמידים ישבו במין חלוקה לא ברורה של קבוצות בנות שלושה שולחנות בכל אחת מהן.

הושיבו אותי באחת הקבוצות והמורה דיברה מהר מדי בשפה החדשה שהייתה זרה לי, אחר כך כל הילדים צחקו והצביעו על הגרביים שלי, ואני לא הבנתי מה מצחיק הן חדשות, נקיות ועם תחרה יפה בצדדים.

המורה חילקה דפים, ולא הבנתי מה עושים? למה לא כותבים יפה במחברת? ולמה המורה מרשה לרשום בספרים? אמא לימדה אותי שאסור לקשקש באף ספר! לבסוף דרך סימני ידיים הצלחתי לבקש מאחת הבנות שתמלא את הדף במקומי.

באותו ערב החלטתי שיום למחרת אוכל כבר להגיד משפטים בסיסיים, אדע מספרים וצבעים בשפה החדשה, וכך היה. בערב ישבנו יחד עם אמא, היא קצת נחנקה כשניסתה לעזור לי, כי גם היא לא ידעה את המילים והרגישה חסרת אונים.

כך התנהלו להם החודשים הראשונים בבית הספר ובסוף המחצית הפכתי למצטיינת הכיתתית, הייתי ראשונה בכל, ידעתי לפני כולם את התשובות ונורא רציתי שהילדים האחרים יחשבו שאני חלק מהם אז הייתי מרבה להשתתף בכיתה. אך ההפך הגמור קרה לי, הילדים התחילו לשנוא אותי, הם נידו אותי ממשחקי הקבוצות בהפסקות, הפסיקו לדבר איתי בשיעורים ואף התאחדו לחרם ארוך מולי, אחר כך הגיעו המכות.

כל יום אחרי בית הספר הייתה חבורה של תלמידים ממתינה לי בשער, חלקם משכו לי בשיער ושברו לי את הקשת, האחרים זרקו עליי חול ושרטו אותי.

בפעם הראשונה שהגעתי סתורה ומבולגנת הביתה אמא כעסה מאוד, איך לכלכתי את הבגדים? ולא שמרתי על הקשת לשיער, ועכשיו אין לה כסף לקנות לי חדשה.

כשניסיתי להסביר לה מה קרה, היא המשיכה לכעוס ואמרה שאני חלשה, והיא לא גידלה ילדה חלשה, עליי להתמודד בכוחות עצמי וכנראה שעשיתי משהו רע לילדים שמגיבים כך אליי.

החלטתי שיותר אני לא אסבול התנהגות כזו, לא עלה אז בדעתי שאפשר לבקש עזרה מהמורה או מהמנהל, גם מאימא ואבא לא הגיעה ישועת ההגנה, לא יכולתי להתמודד עם חבורה שלמה של ילדים לבד, אז החלטתי שאני אברח, וכך במהלך שנה שלמה הייתי הולכת הביתה במשך ארבעים דקות ארוכות בדרך עקיפה ולאמא סיפרתי שפשוט הוסיפו לנו שיעור נוסף בתום יום הלימודים.

היא מנערת את ראשה חזק, כאילו בכך תמחק לצמיתות את הזיכרונות ואת הכאב שלא שוכח, קמה וניגשת לחדרה של בנה הקטן. הוא ישן עם פני מלאך וחיוך דק על שפתיו, גם הוא מתרגש לקראת התחלתו החדשה בגן טרום חובה.

היא מעירה אותו עם חיוך ונשיקה ומלבישה אותו בבגדים היפים ביותר שיכלה למצוא בחנויות, ג'ינס אופנתי וחולצת גיבורי על פופולריים. הוא צריך להיות כמו כולם היא תמיד אומרת כדי לתרץ לעצמה את הבזבזנות שנובעת מחסכים של פעם.

הוא מתעורר באחת, ההתרגשות פורצת כפרפרים קטנטנים ונוסטלגיים מחזהו הקטנטן, ממלאים את החדר עד אפס מקום. הוא מפציץ אותה בשאלות, על איך יראה הגן, כמה גננות יש? האם הן נחמדות? האם יהיו לו חברים? איפה ישב? מה יאכל?

היא עונה על כל שאלותיו, משתדלת לייפות קצת את המציאות שהיא יודעת שלא תהיה פשוטה עבורו. ובלב היא מתחננת לאלוהי כל האקדמיות, בתי הספר והגנים שהנחיתה שלו תהיה רכה, שידע להקרין כלפי חוץ את פנימיותו המדהימה. שיהיה חזק מספיק כדי לעמוד על שלו אך רך במידה שתאפשר לאחרים להגיע אליו. שיהיה מאושר היא מתפללת, מאושר.

הם מגיעים לגן היא נושקת לו חזק, מחבקת אותו ופורעת את רעמת קוציו הצעירה ומבטיחה לו בקול הכי משכנע שהיא מצליחה לגייס שהיום מתחילה הרפתקה מופלאה לשניהם.

היא נכנסת לאוטו הדמעות כבר הרסו לה את האיפור, היא מתקנת את מה שאפשר ונוסעת ליעד הבא. מאות תלמידים זורמים בחולצות לבנות לתוך מבחני הבטון, היא מתבוננת בהם ומנסה לנחש מי מהם יהיו תלמידיה. היא נעמדת בשער, ראייתה מתערפלת והיא שוב בעבר.

גם בשנים הבאות, בתיכון לא היו לי חברים. הפעם הייתי הילדה ה"נגועה" שאימא שלה מלמדת את הכיתה חשבון. מי רוצה להיות חבר של הבת של המורה למתמטיקה? כשמישהו לבסוף היה מחליט לקחת אותי כבת זוג לעבודה הייתי מאושרת, בדרך כלל היו אלה התלמידים החלשים יותר שידעו שבזכותי הציון שלהם יהיה גבוה, גם אני ידעתי את הסיבה האמתית אך בכל זאת שמחתי להתייחסות החברתית.

בחטיבה החלו מסיבות הכיתה להיות חלק מהטרנד, וכל הכיתה הוזמנה. בהתחלה הייתי הולכת, אך מהר הבנתי שאני לא ממש רצויה, אף אחד לא מזמין אותי לרקוד, ואני שמנה מדי להתלבש לפי צו האופנה.

לימים כשסיימתי את לימודיי, בניתי עצמי מחדש, ברחתי לאילת שבה הייתי מקובלת חברתית שמכירה את כולם וכולם מכירים אותה. הפכתי להיות כל מה שרציתי להיות כשהייתי קטנה ולא הצלחתי. בניתי דמות חדשה, שלא הזכירה בשום דבר את הילדה הרוסייה והדחוויה שהייתי.

הצלצול מעיר אותה ממחשבותיה ולרגע קשה לה להבין האם היא שוב תלמידה? הלא השתדלה כל השנים לקבור את הילדה הדחוויה עמוק בתת המודע שלה אז איך היא פתאום זוקפת את ראשה ביום החשוב הזה? או שמא טעתה בדרכה? המציאות אט אט חוזרת לתודעתה היא לוקחת נשימה גדולה כאילו מנסה יחד עם הנשימה להזריק לגופה קומץ של תקווה ואומץ.

את כבר לא נערה, היא מסננת לעצמה כמו מנטרה שעליה חזרה כל יום במשך החודשים האחרונים לאחר שנודע לה כי התקבלה סוף סוף לעבודת חייה. ובטח לא בבית הספר, אין להם סיבה לא לאהוב אותך, או להקשיב לך. את המורה שלהם, יש בידיך את הכלים והיכולות ללמד. המקצוע שלך חשוב מאין כמותו והם בכלל לא יודעים שפעם היית הנערה העגולה בפניה.

היא לוקחת יד ביד את הילדה האבודה שהייתה, מאמצת אותה חזק לחיקה, ובצעד גדול ברגל ימין הן צועדות ונכנסות יחד לכיתה. בטוחות שהפעם הן תצלחנה לשבור את כל השיאים ולהגיע לכל הפסגות הגבוהות ביותר.

אוויר לנשימה | מילים ולחן: נתי ישראל זהר ג'יבלי

על השיר:

שיר זה מבטא את התחושות והרגשות שלי בחודשיי הראשונים כמורה צעירה ומלאה בכוחות. מורה שניצבת בפני קבוצת תלמידים המתקשים לקבל את מה שיש לי לתת להם.

בין החיפוש שלי אחר הדרך שבה אוכל להעביר אליהם ממה שיש לי, ובין ההמון המשתולל בתוכי, אני נחושה בדרכי ויודעת - לא אתן להם ללכת. אז אני מוצאת את הדרכים, לכל אחד, ובין כל הקשיים אני מכוונת כל אחד מהם במילים של תקווה.

אני מסתכלת על התלמידים שלי - ורואה את עצמי בדרך החדשה... ויודעת שיהיה בסדר. אני רואה את השינויים שחלים בי ויודעת - שזה זמן טוב לאגור וללמוד ברוח טובה, על עצמי ועל תלמידיי, ולחשוב קדימה, לחשוב רחוק, לחשוב בגדול, בדיוק כפי שהייתי רוצה שתלמידיי יעשו. את השיר אני מקדישה לא רק להם - אלא גם לעצמי.

סולם השיר הינו מג'ורי, שכן סולם מג'ור במוסיקה מאפיין רגשות אופטימיים וחיוניים. מהירות השיר היא בינונית וישנה הרגשה של נסיעה, של הימשכות, של דרך או מסע. הרגשה זו באה לידי ביטוי בסולו המלודיקה שמתנגן לאורכו של השיר. מלודיקה זהו כלי נגינה נייד ואקוסטי, שניתן לסחוב אותו לכל מקום בקלילות ובכיף. וזהו השיר - השיר הוא אותו המסע שאני ותלמידיי עוברים.

הרמונית השיר / אקורדים:

Eb / Ab / Am - G / F / X2
Dm / G / Am - G / F / Dm / G / Am - F / G /
F / G / Em / Am / F / G / Em / Am - G /
D(F#) / F /

קרדיטים:

מילים לחן וביצוע: נתי ישראל (305570301)
עיבוד מוסיקלי ומיקס: אייל ניסים
תופים: אשר פדי
מלודיקה, פסנתר ומחשב: אייל ניסים
הוקלט באולפני "אייל ניסים", יולי 2017

אני יוצאת לדרך חדשה
אוספת לי כוחות מיוחדים
מילה רכה ורוח טובה
ידיי עכשיו פתוחות אל המרומים

ובמהרה מבחינה במסרבי הקבלה
בתיק שלהם רק יאוש
רוח רעה לחץ מהומה
רוצה לתת את הכול

אז לוקחת שוב אוויר לנשימה
מתאמצת, מטפסת, מחפשת
באיזה דרך הם יסכימו לקבל את הבשורה
ההמון משתולל בתוכי
לא אתן להם ללכת...

הזמן עובר ויש גם קצת קשיים
אבל יש לנו דרך לעבור
יהיה בסדר כולנו אנשים
תחשוב גדול זה זמן טוב לאגור

לאט לאט אתה תראה
השינויים כך חלים
את התיק תמלא בתקוות
רוח טובה - שקט ושלווה
רוצה לתת את הכול...

אז לוקחת שוב אוויר לנשימה...

קישור לשיר:

<https://soundcloud.com/mxfvm2rixqyq/fb79t37essh5>

מורה חדש | נעימה אלזביד

לחץ בכבישים, תנועה זורמת ומורים חונים בצד מחכים לכל הזדמנות בכדי להשתלב בתנועה, הרבה מורים מחכים ברמזור האדום, שיתחלף לצהוב וירוק, מחכים שהדרך תתפנה, ויצליחו לזרום ולהיות חלק בתנועה.

עד קיבלתי רישיון מורה עברתי דרך ארוכה, קשה ומאתגרת, שלוש שנים של תכנון, עשייה ולחימה בכל הכוח, עד היותי רשאית לנהיגה ויצאה לשטח אמיתית.

לי, ללא ספק, היה קשה למצוא את הרכב המתאים, רכב חלומתי, התפשרתי וירדתי לרכב יותר פשוט, העיקר לצאת ולנהוג בכביש" המהיר, אך לרוע מזלי הכביש לא היה כביש "6" אך כביש צר, צפוף וארוך. בהצלחה הרגשתי שאני מאבדת כיוון, ומבזבזת יכולות, עם כל זה החלטתי לא להשתולל ובלי "חרקות" ועקיפות מימין.

הייתי חייבת להוריד גז ולתדלק את עצמי בסבלנות ובאמונה עצמית וביכולתי ובאופי המיוחד שלי. בסופו של דבר הנהיגה דומה אך הנהג שונה.

אז מורה חדש הוא בדיוק כמו נהג חדש, ליווי שנתיים (סטאז' א' וסטאז' ב'), מורה חדש כמו נהג חדש צריך להשתלב עם זרם התנועה, אבל הוא זקוק לעזרת שאר הנהגים (המורים) על מנת להשתלב, מורה חדש כמו נהג חדש שצריך הרבה ריכוז זהירות יתרה בזמן עבודתו להתכונן היטב מראש, לדעת להגיע למטרות שלו בלי לפגוע בנוסעים אחרים ולהוביל את נוסעיו בבטחה אך היעד.

בסוף אני מבינה שהדרך כן ארוכה! קשה!! גדושה!!

אבל תמיד ידענו ש " האופטימי רואה הזדמנות בכל קושי. והפסימי רואה את הקושי בכל הזדמנות".

תירוצים תמיד יהיו, אבל בסוף זוכרים איך סיימנו את הדרך ולא איך התחלנו אותה. לכן דרך חדשה היא הזדמנות להראות לעצמך מה הגבולות שלך. מתי עליך להילחם, לעצור, לתכנן ולפרוץ גבולות בדרך למטרה. אדם חכם שסימן לעצמו מטרה יהפוך כל קושי לאתגר על מנת להשגתה.

זכייה במקום הראשון בתחרות הכרזות

תלמידיי, לא הבנתי קודים תרבותיים בסיסיים, לא הבנתי ועדיין לא מבינה את רוב הנאמר בישיבות בבית הספר. אט אט ובזכות סבלנות רבה וחברים טובים אני מוצאת עצמי מבינה יותר ויותר. לומדת יותר את הערבית משתפרת בהבנתה כל יום. בישיבות צוות שמתנהלות בערבית אני נעזרת במורים אחרים לתרגום או שניגשת למנהל בסוף הישיבה ומבקשת שיתרגם לי את עיקרי הדברים שנאמרו בה.

בכיתות הנמוכות אני מוצאת שישנו קושי רב בתקשורת מול התלמידים לכן נאלצת להסתייע בלוליינות שפתית, החל מפנטומימה, עזרה ממורה אחר תוך כדי שיעור וכלה בגוגל טרנסלייט על מנת לתקשר איתם. ולעומתן בכיתות הגבוהות קל הרבה יותר, כי העברית שגורה יותר בפיהם. כך באה לידי ביטוי זרותי בפן התקשורת.

זרותי באה לידי ביטוי גם בנראות שלי, בלבוש שלי, בשערי הגלוי, בקודים החופשיים שלי במסגרת כל כך סגורה ואדוקה. לא פעם מורות, מחברותיי סגרו לי כפתור סורר בבגד, או חילצו סיכה מהמטפחת שעל ראשן על מנת להדק בשמלתי פתח קטן שגילה טפח לא רצוי מעורי. כל זה בנועם וחלילה לא מתוך כעס או ביקורת. הן מבינות. וגם אני. קרה גם שנתקלתי בהערות כמו "מזל שלא באת בבגד ים..." כך סינן לעברי מורה כאשר ראה את מכנסי שבע השמיניות החדשים שלי שכנראה היו טיפונת קצרים מהמקובל וגילו חמישה עד עשרה סנטימטרים מיותרים מרגליי. מיותר לציין שלא אלבש אותם יותר. אני מנסה ללמוד את הקודים מבלי למתוח את החוטים יתר על המידה, אך לעיתים זה קורה. גם העיניים של תלמידיי בוחנות כל סנטימטר מבגדיי, שערי, חוששת שלא לחצות את קווי ה"חראם".

זרותי בבית הספר נבחנת גם בחגיי ובמועדיי כיהודייה, ובעיקר בימי זיכרון כאשר צפירות זיכרון מפלחות

זיי אטרש פי זפה¹ | אתי דאלי

"מעלמה אתי, וודי אשרב..."²

"מעלמה אתי, וודי אמשי אלחמאם..."³

"מעלמה אתי, קדיש עלאמתי פי אלשהאדה..."⁴

שלוש שנים שאני נמצאת במקום אחר. שונה מכל מה שהכרתי כל חיי. בחרתי לי להיות מורה לעברית בבית ספר במגזר הבדואי. מורה יהודיה יחידה בבית ספר בכפר בדואי בנגב.

"משוגעת", או "שליחה". שני אלו הם רק חלק קטן מהכינויים להם אני זוכה. חבריי, מכריי והוריי, חלקם רואה בי שליחה וחלקם רואה בי משוגעת או שניהם ביחד.

"מה קרה לך, אין מקומות אצלנו?", "נפלת על הראש", "כל כך מתאים לך", "כל הכבוד" - אלו הן חלק מהתגובות של האנשים ששומעים במה אני עוסקת והיכן.

שלוש שנים אלו היו מלאות בכישלונות בהצלחות בתהיות ובאהבה רבה. ובכן, אחרי שנים ארוכות בהן עסקתי במקצוע אחר לחלוטין, גמלה בלבי החלטה על שינוי מהותי בחיי. החלטתי על שינוי קריירה לתחום ההוראה. כל זה כאשר באמתחתי מצוי עבר של סטודנטית לתואר ראשון בלשון עברית. ידעתי כבר באותו הרגע בו גמלה בלבי ההחלטה, כי מה שאני רוצה הוא להורות את השפה העברית במגזר הבדואי. ויהי מה.

לאחר חיפושים רבים, נקרתה בפניי ההזדמנות ואימצתי אותה חזק ללבי. אז לא ממש חשבתי מהן ההשלכות של בחירה זו. הרעיון הרומנטי הוא זה שהוביל אותי, כשלונות וקשיים לא היו חלק מהמחשבות שלי. בחרתי להסתכל רק על החיובי.

בשלוש השנים הללו כאמור ידעתי עליות ומורדות כמורה חדשה בכלל וכמורה חדשה במגזר אחר בפרט. שני שבילי אתגר עיקריים היו מנת חלקי בשנים הללו. שביל הזרות, אותו אגולל ביריעה זו, ושביל הוראת העברית כשפה שניה, אך זה כבר ליריעה אחרת. ובאשר לזרות:

אני זרה, ושפתי זרה, ולא רק זרה, אלא נחשבת כשפתו של עם לא אהוד, בלשון המעטה, אך זוהי האמת ומיותר לנסות להכחיש אותה או לייפות אותה. בשביל הזה כמורה יהודיה יחידה בבית הספר, ידעתי ימים ורגעים רבים בהם חשתי אחרת, שונה, לא שייכת. לעיתים קרובות בתחילת דרכי לא הבנתי את

1 ביטוי מהשפה הערבית שתרגמו המילולי הוא "כמו חירש בחתונה", ומתייחס לאדם שלא מבין דבר ממה שהוא שומע.

2 המורה אתי אני רוצה לשתות (מערבית)

3 המורה אתי, אני רוצה ללכת לשירותים (מערבית)

4 המורה אתי, מה הציון שלי בתעודה? (מערבית)

התנסות בשילוב "חדר בריחה" כסביבת למידה

כתבה: **חגית שלום**
מדריכה פדגוגית: **ד"ר בתיה רייכמן**

במהלך שנת הלימודים הראשונה שלי בתוכנית m teach במכללת קיי, אנו לומדים מספר קורסים שעוסקים בהיבטים שונים בחינוך. ההתנסות המעשית בתכנית מלווה בקורס מעניין במיוחד "תבונת המעשה" קורס שנתי שאותו מעבירות בשיתוף בצורה מרתקת ד"ר בתיה רייכמן וגב' בלה יובילר. בקורס זה, אנחנו עוסקים בחשיבה מחודשת על אתגרי מערכת החינוך כיום, השתלבותנו כמורים במערכת, בחינת צרכי התלמידים בכלל ובדורנו בפרט. אנו מקבלים כלים להוראה בכיתה ומיומנויות לניהול כיתה. לדעתי, הנראה במסגרות בית הספר דורשת חשיבה יצירתית והכשרתנו למורים מחייבת שימוש בפדגוגיות חדשניות בכדי לגשר על השונות בכיתת הלומדים, ליצור עניין בשיעורים ובכך בעצם לחולל שינוי של ממש.

"חדר בריחה" הינו אחד האמצעים שמשלבים בתוך מערכת החינוך כיום, וזוהי אחת הדרכים שנראה כי תלמידים ייהנו ללמוד בה ואף יחוו למידה משמעותית. בתיה ובלה הציעו כי פרויקט גמר ההתנסות שלנו במקיף ג - יהיה בניה של "חדר בריחה" לשכבת כיתות ז. בנדיבות המכללה יצאנו, כל הסטודנטים בכיתת הלומדים במסגרת תוכנית m teach, להתנסות בחדרי בריחה בעיר באר שבע. החוויה בחדר בריחה סייעה לנו להבין ולחוש את הדברים הלכה למעשה. במהלך ההתנסות בחדר הבריחה ההתרגשות הייתה גדולה, נחשפנו לדברים שלא הכרנו, אותגרנו לחשוב מחוץ לקופסה לפתור חידות בדרכים לא רגילות, לעבור במבוכים ולמצוא צופנים, הכל התנהל שם בשיתוף פעולה מדהים של כל חברי הכיתה. זו הייתה חוויה יוצאת דופן. אני באופן אישי לא ביקרתי קודם בחדר בריחה וברגע שנכנסתי היה לי ברור שזאת בהחלט לא תהייה הפעם האחרונה. נהניתי מאוד.

השיעורים שלאחר ההתנסות בחדר בריחה הוקדשו לדיונים במספר סוגיות: כמה חדר כזה יכול לקדם ולהועיל ללמידה משמעותית? איך ניתן לשלב זאת במערך ההתנסות בהוראה? היה מאוד מעניין... כמובן שנשאלו גם שאלות מעשיות: באילו תכנים יעסוק חדר מסוג זה? האם יהיו אלו תכנים לימודיים? חברתיים? באיזה אופן? בדיונים אף עלה הערך המוסף שחדר כזה טומן בחובו בגיבוש התלמידים ובעידודם להצלחה.

הניסיון להכניס את האמצעי המדהים הזה לתוך כותלי בית ספר, תיכון מקיף ג, מאוד אתגר את כולנו, הרעיון קסם לנו ומיד עם ההצעה של בתיה ובלה נרתמנו והתחלנו את העבודה... לאחר סיעור מוחות שעשינו, החלטנו לבנות את החדר סביב הנושא המרכזי שעליו הכריז משרד החינוך לשנה "ל תשע"ח: בסימן 70 שנה למדינת ישראל. התחלקנו לקבוצות לפי ההתמחויות השונות, (לשון, אנגלית, מדעים, מתמטיקה והיסטוריה). כל קבוצה עבדה בנפרד על חידות מתאימות לנושא שלה... כתבנו סיפור מעשה שבמרכזו מגיע תייר למדינת ישראל ותוך כדי למידה ופיענוח של צופנים שונים הוא מתוודע לציוני דרך בהקמת מדינת ישראל, אישים חשובים ותרומתם לחברה הישראלית, פרויקטים לאומיים ואירועי תרבות מכוננים. הכישרון, היצירתיות והשונות שכל אחד מאתנו הביא איתו הפך את החוויה ליצירתית ומעניינת. חדר הכיתה היה יפה ומזמין, מקושט ומאובזר לתפארת מדינת ישראל!!!

החדר פעל ביום שלישי, סמוך לחגיגות יום העצמאות, כולנו התרגשנו וקיוונו שהכל ילך כשורה. לאחר הפעלת "חדר הבריחה" לכיתות ז', שאלנו את התלמידים על החוויה שהתנסו בה. רובם לא ביקרו קודם לכן בחדר בריחה וההתרגשות לקראת הכניסה לחדר הייתה בעיצומה. הם סיפרו שפשוט חיכו לזה.

בזמן הפעלת חדר בריחה

במהלך עיצוב חדר הבריחה

חדר הכיתה לפני ...

לשאלתי: מה למדתן מתוך התחנות?

ילנה: למדתי מהתחנה בלשון מילים בעברית תקינית: למשל, שנמנמת זה פיג'מה, וופל זה אפיפית ומנגל זה מצלה (צוחקות)

מאי: גם בשיעור במדעים למדנו שהאצטון הוא חומר ששימש לפצצות ושחיים וייצמן המציא אותו הרגשנו שכל מה שלימדו אותנו, אנחנו עכשיו יכולות להביע את זה... בפתרון החידות אהה וגן למדנו שאצטון בעצם מופק מחיידק.

שני: באנגלית למדנו דברים מהעבר שלא הכרנו מי זכה באירוויזיון... או בכדורסל...

רותם: במתמטיקה היה ממש מאתגר וזה בלבד אתנו בהתחלה.

הלמידה שלי כסטודנטית בהכשרה להוראה היא שהחשיבה היצירתית, הלא שגרתית והבלתי פוסקת היא זו שתביא את הבשורה והשינוי המרענן לו כמהה מערכת החינוך בימינו.

דברים שרואים מבפנים

כתבה: ד"ר דיתה פישל מרצה ומדריכה פדגוגית

הדרכה פדגוגית נתפסת במכללות להכשרת מורים במין דואליות מורכבת, מצד אחד תחום מרכזי, ומצד שני, תחום מעשי, כלומר פחות אקדמי. ראיתי בהוראה עשייה חשובה ומחייבת. עבורי, הוראה והדרכה בהוראה נתפסו כנושאים המשלבים עשייה ומחקר באופן הטבעי ביותר. אבל, לא תמיד מה שנראה בעיני הגיוני וטוב הסתבר כך גם במציאות היום יומית. אני חושבת שלמדתי יותר מן הכישלונות ולכן בחרתי בספור מסוג זה...

אני בוחרת לספר אודות תהליך למידה שבו למדתי שקשה לשנות מסורת... גם כשהכוונות טובות והתוצאות ניכרות...

הנושא: הוראת חגי ישראל כתהליך צובר בחינוך המיוחד

לאחר כעשר שנים בהדרכה הפדגוגית במסגרות חינוך מיוחד מבדל (לקוויות מורכבות), שבהן חיפשתי נושאי אורך צוברים שניתן ללמד אותם לאורך כל השנה, בכל הכיתות, מצאתי! חגי ישראל נראה לי תחום שיש בו את כל הנדרש, רכישת ידע, העשרה, אוריינות, שפה, תקשורת והעיקר - נושא שהוא רלוונטי לכולם ומתאים לחיי היום יום... מגוון, עשיר, צבעוני וכיפי...

איתרתי תכניות לימודים, ספורים, תמונות, משחקים, מושגים... העליתי מגוון חומרים לאתר ההתנסות והסדנה הדידקטית, שוחחתי עם מנהלות בתי הספר, המורות והגננות שבכיתותיהן ובגניהן הדרכתי וחשתי שהגעתי אל הנחלה... מצאתי דרך ללמד סטודנטיות כיצד ליצור תהליך הוראה - למידה אורכי, מדורג, מובנה וגם כייפי... כי מה יכול להיות יותר כייפי מחגים? מאחר ושנת הלימודים במכללה מתחילה לרוב אחרי החגים, התלבטתי כיצד להתחיל את הנושא עם הסטודנטיות ועם התלמידים - שנתחיל מחנוכה - שעדיין רחוק... או מחגי תשרי, שבדיקו הסתיימו? בחרתי להתחיל מחגי תשרי, והצגתי את ההתלבטות ואת השיקולים... המורות הביעו את מורת רוחן וטענו שהנושא כבר נלמד, אך הצלחתי ל לשכנע אותן שנוכל להביא חומרים חדשים או לחזור על מה שנלמד מהיבט אחר - כגון משחק, דגש על קריאה, העשרת אוצר מילים וכד'...

גם הסטודנטיות חשו על קרקע בטוחה... כי ברצינות, מי לא מכיר חגים? הסברתי להן שעליהן ללמוד את הנושא, כגון, תאריכים, מושגי מפתח, שם/שמות החג - ובהתאם התחלנו לבנות תהליך תכנון מדורג שבסופו התכוונו להגיע למערכים מותאמים לקבוצות יכולת מגוונות. בנוסף, ביררנו מה נלמד בכיתה, התייעצנו עם המורות לגבי יצירות ספרות הקשורות לכל חג ומתאימות לצורכי התלמידים... וכך, בהדרגה, בהשקעה רבה ומתמשכת התחלנו ללמד בכיתות תוך שאנו (הסטודנטיות ואני) משתפות את הצוות, המנהלת וגם את צוות ההדרכה במכללה בשלבי התהליך וגם במחשבות, תוצרים, התלבטויות וכיבו'...

ההפתעה הראשונה הייתה כשהסטודנטיות גילו שהן אינן יודעות הרבה על כל חג... למרות שלמדו בכל שנה את חגי ישראל, לפחות בבית הספר היסודי. כששוחחנו על כך בקבוצה

הגענו למסקנה שהסיבה לכך היא שכל חג נלמד זמן קצר לפני שחוגגים אותו ואחר כך הוא "ננטש", ובחג הבא התרחש תהליך דומה. אחת השאלות שעלתה בעקבות זאת הייתה: כיצד נוכל ל"שמר" ו"לתחזק" ידע בנושא חגי ישראל אצל תלמידים בחינוך המיוחד המורכב? הגענו למסקנה שחשוב לחזור שוב ושוב על כל החגים, לאורך כל השנה, גם כשהחג כבר מאחורינו... חשבנו שהדרך הטובה ביותר היא באמצעות משחקי קלפים, שירים, ספורים ומושגים שנזכיר אותם לאורך כל השנה, כגון שבראש השנה אוכלים תפוח בדבש על מנת... שבסוכות יושבים בסוכה לזכר... וכד'...

ושוב, חמושות בתובנות הללו בינו חומרים, ויצאנו לדרך... לימדנו, חזרנו, וכו'... מעט לאחר חנוכה פנתה אליי מנהלת בית הספר וסיפרה לי שהמורות מתלוננות שאנו מלמדות חומר שאינו קשור לנושא - כגון שאנחנו עדיין מלמדות את חגי תשרי, גם בחנוכה. הסברתי למנהלת את הרעיון של החזרה על החגים והבהרתי שבחנוכה התחלנו מחנוכה אך חזרנו גם אל חגי תשרי... הזכרתי לה ששוחחנו על כך לפני כחודש, שהמורות שותפו בחומרים, וגם כיצד הגענו לתובנות. המנהלת הביעה בפניי את חששה שאנחנו מבלבלות את הילדים... שהם עלולים לחשוב שכעת ראש השנה... שיגידו בבית שלומדים על סוכות...

חשבתי בתחילה שהיא מתבדחת, ועניתי בצחוק שאנחנו לומדים את ימות השבוע ואת חודשי השנה ועונות השנה כחלק מתהליך הלמידה... וכך גם את חגי ישראל... המנהלת נראתה נבוכה, שתקה לרגע ואמרה לי "אני יודעת, וכשאת מסבירה זה נראה הגיוני... אבל כשישבנו עם המורות, זה לא נראה טוב... כאילו אתן מלמדות שוב ושוב את החגים שכבר חלפו..." דברתי על כך עם הסטודנטיות והן הודו שגם הן חשו מבוכה והתקשו להסביר ולהצדיק את החזרה על החגים... התקשו להגן על התהליך וחשו מותקפות...

ושזה לא דומה לחזרה על ימות השבוע, חודשים, וכד'... לא הצלחתי לשכנע אותן, והן טענו בתוקף שחנוכה לומדים רק בסמוך לחנוכה... וזהו... עוברים הלאה...

חיפשתי אחיזה במחקר העוסק בלמידה ותרגול שמטרתו שימור ידע ושימוש בו, אך לא הצלתי למצוא דוגמה לחזרה מסוג זה... ועדיין חשבתי שאני צודקת וראינו בשטח תוצאות מאד טובות, הילדים זכרו, הבחינו בין החגים... זכרו מושגים... אהבו את השירים והספורים ולא התבלבלו... אבל ההתנגדות נמשכה לאורך כל השנה.

בסופו של דבר (לאחר כשלוש שנים) ויתרתי על הרעיון, למרות שסברתי ואני עדיין סבורה שהוא תרם לכולנו, לתלמידים, לסטודנטים וגם למורים... וכל זאת משום שנהוג שחג נלמד רק במועדו... ואחר כך יש לשכוח אותו... ויפה שעה אחת קודם... ואני, חשבתי שאולי אפשר גם אחרת...

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר שבע

רח' עזריאל ניצני 6, ת"ד 4301 באר שבע, טלפון: 08-6402886

www.kaye.ac.il